

مرکز آموزش مهارت های بالینی دانشکده پرستاری و پیراپزشکی آمل

ناریخچه Skill lab دانشکده پرستاری:

مقدمه:

مرکز آموزش مهارت های بالینی دانشکده، مهر ماه سال ۱۳۷۱ تاسیس شد. این واحد، در فضایی به مساحت ۱۸۰ متر مربع واقع شده، که به منظور بالا بردن مهارت های عملی دانشجویان مورد استفاده قرار می گیرد.

تعریف واحد پراتیک:

بخش پراتیک دانشکده نمادی از یک بیمارستان کوچک می باشد. در اتاق پراتیک، دانشجویان پرستاری و فوریت پزشکی قبل از شروع واحدهای بالینی در محیط بیمارستان، بر اساس دروس نظری ارائه شده، ابتدا توسط مربیان فن پرستاری آموزش دیده و سپس پروسیجرهای آموزش دیده را تمرین می کنند.

رسالت مرکز:

یکی از رسالت های مهم دانشکده پرستاری، تربیت نیروی انسانی متخصص و کارآمد می باشد. دانشجویان باید در طول مدت تحصیل در زمینه عملی، توانایی کافی را کسب نمایند. کاهش صدمه به بیمار در حین آموزش و نیز کاهش استرس دانشجویان در برخوردهای اولیه با بیماران، ضرورت ایجاد بخش آموزش مهارت های بالینی را در دانشکده پرستاری نشان می دهد.

اهداف:

- ۱- کسب مهارت عملی
 - ۲- صلاحیت تکنیکی
 - ۳- مهارت حرفه ای
- شبیه سازی یک محیط بالینی به طوری که دانشجویان آموزش مهارت های بالینی و ارتباطی را با استفاده از انواع وسایل در محیط آرام و کنترل شده، قبل از ورود به محیط واقعی فرا گیرند.

وظایف دانشجویان:

- ۱- حضور فعال در کلاس عملی
- ۲- شرکت فعال در تمرین و تکرار پروسیجرها در اتاق Skill Lab
- ۳- پوشیدن روپوش سفید و رعایت قوانین در اتاق پراتیک در هنگام تدریس عملی و تمرین

موارد استفاده از Skill Lab:

- ۱- آموزش مهارت های بالینی به دانشجویان پرستاری و دیگر گروه ها در نیمسال های مختلف:
 - الف) آموزش مهارت های عملی (فن پرستاری) به دانشجویان ترم ۱ پرستاری
 - ب) آموزش عملی درس بررسی وضعیت سلامت به دانشجویان ترم ۳ پرستاری
 - ج) آموزش مهارت های عملی (احیاء قلب و ریه پایه و پیشرفته، کمک های اولیه و فوریت های پزشکی) به دانشجویان ترم ۶ پرستاری
 - د) آموزش زایمان واژینال و معاینات ژنیکولوژی به دانشجویان رشته های پرستاری و فوریت پزشکی
- ۲- آموزش ضمن خدمت احیاء قلب و ریه پایه و پیشرفته پرسنل ۱۱۵ استان و اعضاء کد احیاء بنا به درخواست بیمارستان و معاونت درمان

ویژگی های آموزش در Skill Lab:

- ۱- کسب مهارت های بالینی و ارتباطی دانشجوی در محیطی آرام و کنترل شده قبل از ورود به محیط بالینی
- ۲- امکان تکرار مهارت ها در محیطی امن برای یادگیری عمیق تر
- ۳- امکان خود آموز و یادگیری فعال از طریق اجرای مستقل مهارت
- ۴- کاهش استرس در امر آموزش و یادگیری مهارت ها
- ۵- احترام به حقوق بیمار

اساتید گروه اصول و مهارت های پرستاری:

- ۱- رزیتا رضایی، کارشناس ارشد پرستاری داخلی جراحی. عضو هیأت علمی دانشکده پرستاری
- ۲- دکتر فاطمه حاجی حسینی، *PhD* پرستاری. عضو هیأت علمی دانشکده پرستاری
- ۳- دکتر سید حمید شریف نیا، *PhD* پرستاری. عضو هیأت علمی دانشکده پرستاری
- ۴- فاطمه حیدری، کارشناس ارشد پرستاری سالمندی (طرح تامین نیروی انسانی)
- ۵- در صورت نیاز دعوت از اساتید مدعو

اساتید دروس احیاء قلب و ریه، کمک های اولیه و بررسی وضعیت سلامت:

- ۱- دکتر بهرام طهماسی، *PhD* مدیریت خدمات بیمارستانی. عضو هیأت علمی دانشکده پرستاری
- ۲- دکتر رقیه نظری، *PhD* پرستاری. عضو هیأت علمی دانشکده پرستاری
- ۳- دکتر سید حمید شریف نیا، *PhD* پرستاری. عضو هیأت علمی دانشکده پرستاری

اساتید مامایی جهت آموزش مراحل زایمان و مراقبت های اولیه از نوزاد و احیاء نوزاد:

- ۱- سوسن ساعت ساز، کارشناسی ارشد آموزش مامایی. عضو هیأت علمی دانشکده پرستاری

اصول و مهارت های پرستاری، کمک های اولیه و تروما، احیاء قلبی و ریوی، پرستاری اورژانس و بررسی وضعیت سلامت (عملی):

- فراگیران: دانشجویان کارشناسی پرستاری ترم های ۱، ۳، ۴ و ۸
- دانشجویان کارشناسی فن آوری اطلاعات سلامت ترم ۴
- تعداد واحد: ۱ واحد عملی

اهداف کلی:

- ۱- آگاهی از قوانین و مقررات پرستاری
- ۲- کسب مهارت های مقدماتی جهت انجام خدمات بالینی در بیمارستان
- ۳- کسب توانایی در نحوه و روش های مختلف مراقبت از بیمار

اهداف ویژه رفتاری اصول و مهارت های پرستاری:

در اتاق مهارت های بالینی دانشجوی قادر خواهد بود که:

۱. دستان خود را با تکنیک صحیح، به روش طبی و جراحی شستشو دهد.
۲. تعویض ملحفه به روش تخت باز، بسته و با بیمار را انجام دهد.
۳. اصول حرکت دادن بیمار و پوزیشن ها را عملاً به نمایش بگذارد.
۴. اصول انتقال بیمار از تخت به برانکارد و صندلی چرخدار را عملاً به نمایش بگذارد.
۵. دهان شویه و حمام در تخت را بر روی مانکن انجام دهد
۶. علائم حیاتی (نبض، فشار خون، تنفس و درجه حرارت) را بر روی مانکن و دوستان خود تمرین و اندازه گیری نماید.

۷. گزارش پرستاری را به روش صحیح در برگ مخصوص بنویسد.
۸. ارتباط مناسب با مددجوی فرضی ایجاد نماید.
۹. به طور فرضی (همکلاسی) را پذیرش کرده و ترخیص نماید.
۱۰. موارد استفاده از سرما و گرما درمانی را توضیح داده و روش استفاده از کیف آب گرم و سرد را بر روی مانکن اجرا نماید.
۱۱. *NGT* یا لوله بینی را به روش صحیح بر روی مانکن گذاشته و با سرنگ گلاوژ، گلاوژ نماید.
۱۲. انما را بر روی مانکن نمایش داده و کیسه کلاستومی را تعویض نماید.
۱۳. سونداژ فولی را به روش صحیح بر روی مانکن به نمایش بگذارد.
۱۴. پگ استریل را با تکنیک صحیح باز کرده و پس از اتمام کار دوباره پگ نماید.
۱۵. دستکش استریل به روش صحیح پوشیده و با تکنیک صحیح خارج نماید.
۱۶. گان، ماسک و دستکش را جهت مراقبت از بیمار ایزوله بپوشد.
۱۷. اکسیژن تراپی را از طریق سوند بینی، ماسک ساده و ماسک ونچوری بر روی مانکن اجرا کند.
۱۸. ساکشن بینی، دهان، تراشه و تراکیاستومی را بر روی مانکن با تکنیک صحیح انجام دهد.
۱۹. پانسمان ساده زخم را انجام دهد.
۲۰. درن پن رز بر مانکن را کوتاه یا خارج نماید.
۲۱. پانسمان با هموواگ بر روی مانکن انجام دهد و روش کار با هموواگ را با تکنیک صحیح انجام دهد.
۲۲. بانداژ دست یا پا به روش صحیح
۲۳. داروهای خوراکی (قطره، شیاف، شربت و پماد) را به درستی آماده کرده و با کارت و کاردکس دارویی کنترل نماید.
۲۴. تزریق عضلانی را به روش صحیح در عضلات مختلف و بر روی مانکن (دلتوئید - واستوس لترالیس - رکتوس فمورالیس - دورسوگلوئوتوال - و نتروگلوئوتوال) انجام دهد.
۲۵. تزریق زیر جلدی با تکنیک صحیح در ناحیه بازو، شکم یا سرنگ و سر سوزن مخصوص انجام دهد.
۲۶. تزریق داخل جلدی جهت تست با تکنیک صحیح و مناسب و زاویه درست بر روی مانکن نمایش دهد.
۲۷. روش صحیح استفاده از سیفتی باکس را بکار گیرد.
۲۸. بر روی مانکن، تزریق وریدی انجام دهد.
۲۹. سرم را با تکنیک صحیح آماده کرده و بر چسب بر آن نصب نماید.
۳۰. به روش و زاویه صحیح با آنژیوکت با شماره های مختلف بتواند بر روی مانکن رگ گیری نماید.
۳۱. به طور عملی روش صحیح مراقبت از جسد را شرح دهد.

روش تدریس:

سخنرانی، نمایش فیلم، آموزش به طور عملی بر روی مانکن، ایفای نقش، پرسش و پاسخ، تمرین علمی در حضور مربی و به تنهایی و شبیه سازی

وظایف دانشجو:

- ۱- پوشیدن روپوش سفید و رعایت قوانین در اتاق پرآتیک به هنگام تدریس عملی و تمرین
- ۲- حضور فعال در کلاس عملی
- ۳- شرکت فعال در تمرین های پروسیجرها در اتاق *Skill Lab*

نحوه ارزشیابی:

- ۱- آزمون عملی پروسیجرها در اتاق پرآتیک به روش آسکی (با استفاده از چک لیست)
- ۲- انجام تمرینات مهارتی
- ۳- شرکت فعال در بحث کلاس

حیطه دانش: کسب امتیاز علمی (سئوالات، آمادگی ها و اصطلاحات رایج پرستاری)

حیطه مهارتی: کسب امتیاز جهت انجام پروسیجرها بر اساس چک لیست

حیطه نگرش: فراهم کردن خلوت بیمار، رعایت شستشوی دست قبل از پروسیجر، ارتباط مناسب، پوشیدن یونیفرم و رعایت مقررات

منابع:

- ۱- پوتر، پ؛ پری، اگ؛ استوکورت، پ؛ هال، ا؛ اصول و فنون پرستاری. ترجمه طاهره نجفی، نشر جامعه نگر، تهران، ۱۳۹۳.
- ۲- تایلور، ک: اصول و مهارت های پرستاری تایلور (روش کار). ترجمه احمدعلی اسدی نوقابی و همکاران، انتشارات اندیشه رفیع، تهران، ۱۳۹۰.
- ۳- دوگاس، ب: اصول مراقبت از بیمار دوگاس جلد ۱ و ۲. ترجمه فروزان آتش زاده و همکاران، انتشارات گلبان و آریان طب، تبریز، ۱۳۸۱.
- ۴- معماری، ا؛ شبان، م؛ خسروی، خ: اصول علمی و مهارت های بالینی پرستاری. انتشارات اندیشه رفیع، تهران، ۱۳۸۴.

اهداف آموزشی دانشجویان رشته فوریت های پزشکی در *skill lab*

ارزش های لحاظ شده (Values):

- با توجه به تاکید فراوان و ارزش بسیار بالایی که تعالیم ارزشمند دینی و مذهبی ما برای نجات جان انسان ها و یاری و کمک رسانی به بیماران و آسیب دیدگان قائل است و به مصداق آیه ۳۲ سوره مائده و "و من احیایا فکانما احیاء الناس جمیعا" که می فرماید هر کس جان انسانی را نجات دهد، جان همه انسان ها را نجات داده است، آموزش این رشته می تواند قدمی ارزشمند به سوی نهادینه کردن اخلاق انسانی و ارزش های دینی دین مقدس اسلام باشد.
- تاکید بر ارزش های اخلاقی، معنوی، حرفه ای، و قانونی جزئی لاینفک از آموزش رشته فوریت های پزشکی می باشد.
- توجه به اینکه کشور ما از نظر وقوع حوادث ترافیکی و قلبی - عروقی آمار بسیار بالایی دارد و مصدومان ناشی از این حوادث یکی از گیرندگان اصلی خدمت در اورژانس پیش بیمارستانی هستند، این موضوع در آموزش این رشته مدنظر قرار گرفته است.
- شیوع بالای حوادث و بحران های طبیعی و آمادگی برای مقابله و برخورد با آن یکی از موارد مهم آموزشی و افزایش توانمندی های دانش آموختگان این رشته می باشد.
- آشنایی با جدیدترین روش های اقدامات درمانی، تجهیزات نرم افزاری و سخت افزاری در سطح پیش بیمارستانی و نیز دانش، مهارت، قدرت، سرعت و دقت به عنوان سرلوحه متون آموزشی این دانشجویان قرار گرفته است.
- حفظ کرامت انسانی در خدمت و رعایت حقوق انسانی و فردی و احترام به شخصیت انسان ها به عنوان یک رکن ارزشی در متون علمی و آموزش های ارائه شده به این دانشجویان دیده می شود.
- پژوهش به عنوان زیر بنای تمامی رشته های تحصیلی در این رشته از اهمیت بسزایی برخوردار است و آموزش دانشجویان بر اساس اصل پژوهش محوری مد نظر قرار می گیرد.

رسالت (Mission):

میلیون ها کشته و زخمی و میلیاردها ریال هزینه تنها گوشه ای از خساراتی استی است که سالیانه در اثر وقوع حوادث مختلف (حوادث ترافیکی، حوادث مترقبه) و همچنین بیماری ها و فوریت ها بر دوش کشورهای جهان تحمیل شده است. این در حالی است که کشور ما ایران نیز از قاعده مستثنی نبوده و سالانه متحمل خسارات جانی و مالی به ویژه از ناحیه حوادث ترافیکی و نیز بلایای طبیعی می گردد. لزوم وجود موسسات امداد رسانی به مصدومین و حادثه دیدگان بر هیچ کس پوشیده نیست.

رسالت این رشته، آموزش و ارتقای دانش در زمینه پیش بیمارستانی در فارغ التحصیلان رشته هایی نظیر کاردانی هوشبری و اتاق عمل و جذب این دانش آموختگان در مراکز اورژانس پیش بیمارستانی جهت خدمت رسانی به مصدومین و نیز رفع نیاز ارتقای سطح علمی و عملی دانش آموختگان و به تبع آن افزایش کیفیت خدمات اورژانس پیش بیمارستانی است.

چشم انداز رشته (Vision):

بر اساس این برنامه آموزشی دانش آموختگان این رشته با فراگیری علوم روز دنیا و افزایش توانمندی هایشان در رشته مذکور قادر خواهند بود خدمات اورژانس پیش بیمارستانی را در سطح بالاتری برای بیماران و مصدومین ارائه نمایند و همچنین با فراگیری اصول مدیریت در حوادث و تریاژ در حوادث جمعی با اولویت بندی بیماران نسبت به نجات جان مصدومان اقدام نمایند. با تدوین برنامه آموزشی در مقاطع بالاتر متناسب با استانداردهای روز دنیا دانش آموختگان این رشته خواهند توانست با حضور فعال خود در عرصه های مختلف برترین خدمات اورژانس پیش بیمارستانی را به اثر بخش ترین شکل و مقرون به صرفه و با کیفیتی روز افزون و کوتاهترین مدت به اجرا گذاشته و با کاهش آمار مرگ و میر ناشی از حوادث و نیز کاهش عوارض ناشی آنها از جمله عوارض جسمی (قطع عضو)، عوارض مالی (هزینه ها مترتب شده به مصدوم، خانواده و جامعه) و عوارض اجتماعی در سطح منطقه ای و بین المللی مطرح باشند.

اهداف کلی (aims):

هدف کلی از آموزش رشته فوریت های پزشکی، تربیت نیروی انسانی مجرب و کارآمد و توانمند جهت خدمت رسانی به مصدومان و بیماران حاد و اورژانس در حیطه اورژانس پیش بیمارستانی به تمامی افراد جامعه می باشد به نحوی که در تمامی مراحل خدمت رسانی به مصدوم از لحظه تماس تا زمان تحویل بیمار یا مصدوم به بیمارستان بر اساس دستورالعمل های مربوطه اقدام نموده و تمامی تلاش خود را برای بهبود وضعیت و نجات جان مصدوم به کار بندد.

وظایف دانشجو:

- ۱- حضور فعال در کلاس عملی
- ۲- شرکت فعال در تمرینات پروسیجرها در اتاق *Skill Lab*
- ۳- پوشیدن روپوش سفید و رعایت قوانین در اتاق پراتیک در هنگام تدریس عملی و تمرین

اساتید دروس احیاء قلب و ریه، کمک های اولیه و بررسی وضعیت سلامت:

- ۴- دکتر بهرام طهماسبی، *PhD* مدیریت خدمات بیمارستانی. عضو هیأت علمی دانشکده پرستاری
- ۵- دکتر رقیه نظری، *PhD* پرستاری. عضو هیأت علمی دانشکده پرستاری
- ۶- دکتر سید حمید شریف نیا، *PhD* پرستاری. عضو هیأت علمی دانشکده پرستاری

اساتید مامایی جهت آموزش مراحل زایمان و مراقبت های اولیه از نوزاد و احیاء نوزاد:

- ۲- سوسن ساعت ساز، کارشناسی ارشد آموزش مامایی. عضو هیأت علمی دانشکده پرستاری

اصول و مهارت های پرستاری، کمک های اولیه و تروما، احیاء قلبی و ریوی، پرستاری اورژانس و بررسی وضعیت سلامت (عملی):

فراگیران: دانشجویان رشته فوریت پزشکی ترم ۲ و ۳

روش تدریس:

سخنرانی، نمایش فیلم، آموزش به طور عملی بر روی مانکن، ایفای نقش، پرسش و پاسخ، تمرین علمی در حضور مربی و به تنهایی و شبیه سازی

اهداف عینی رفتاری Skill Lab:

- انواع روش های حمل مصدوم.
- آزادسازی سریع و ایمن مددجو
- نحوه استفاده از تجهیزات حمل و نقل.
- نحوه استفاده از تجهیزات آزادسازی مصدوم.
- روش های کنترل خونریزی و آتل بندی
- اصول مایع درمانی
- روش های رفع فشار از قفسه سینه در تروماهای قفسه سینه
- آشنایی با انواع تجهیزات مربوط به ثابت سازی و کنترل خونریزی و استفاده از آنها در موارد مربوط به هر یک (انواع آتل ها و لباس شوک و ...)
- کسب مهارت در انجام مانور سلیک
- کسب مهارت در انجام احیاء قلبی- ریوی پیشرفته، روش ها و تجهیزات
- کسب مهارت در نحوه صحیح ساکشن کردن، استفاده از الکتروشوک و سایر تجهیزات وابسته
- کار با دستگاه تنفس مصنوعی
- کسب مهارت در مدیریت راه هوایی (توراکوستنژ، توراکوتومی)
- کسب مهارت در درمان اورژانس انسداد راه هوایی در کودکان و بزرگسالان
- آشنایی با شیوه مراقبت از مادر و جنین
- آشنایی با مراحل زایمان طبیعی و اداره آن
- آشنایی با عوارض زایمان
- آشنایی با چگونگی مراقبت از نوزاد
- آشنایی با اورژانس های بارداری (سقط، بارداری خارج از رحم، درد لگن، تروما، فشار خون، پره اکلامپسی، اکلامپسی و دیابت در بارداری و ...)
- آشنایی با بیماری های شایع زنان (خونریزی های غیر طبیعی، درد شکم و لگن، بیماری های التهابی لگن، کیست ها، فیبرها، عفونت ها، بیماری های ژنتیکی و ساختمانی زنان شامل رحم دوشاخ و ...)
- کار با دستگاه ریتم ساز، دستگاه نوار قلب، الکترو شوک و ضربان ساز.

نقش های دانش آموختگان در نظام سلامت (role definition):

دارای نقش های عملیاتی- خدماتی، مشاوره ای- ارتباطی، پژوهشی خواهند بود.

منابع:

۱. میستویچ، ج؛ هفن، ب؛ کارن، ک: اورژانس های طبی پیش بیمارستانی پایه. ترجمه سعیده خرم نیا و همکاران، انتشارات سیمین دخت، تهران، ۱۳۸۴.
۲. دهبزرگی، ا؛ تفکری، آ؛ و همکاران: آمادگی OSCE طب اورژانس. انتشارات آرتین طب، تهران، ۱۳۹۴.
۳. کانینگهام، گ؛ و همکاران: بارداری و زایمان ویلیامز. ترجمه مهرناز ولدان و همکاران، انتشارات ارجمند، تهران، ۱۳۹۳.

نحوه ارزشیابی:

- ۴- آزمون عملی پروسیجرها در اتاق پراتیک به روش OSCE (با استفاده از چک لیست)
- ۵- انجام تمرینات مهارتی
- ۶- شرکت فعال در بحث کلاس

حیطه دانش: کسب امتیاز علمی درباره سئوالات پروسیجرها، آمادگی ها و اصطلاحات رایج

حیطه مهارتی: کسب امتیاز جهت انجام پروسیجرها بر اساس چک لیست

حیطه نگرش: فراهم کردن خلوت بیمار، رعایت شستشوی دست قبل از پروسیجر، ارتباط مناسب، پوشیدن یونیفرم و رعایت مقررات